

ภาคผนวก ข
กิจกรรมวิธีที่ 2 กัตัญญ

กิจกรรมที่ 1

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

1. ชื่อกิจกรรม กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลต่างๆ ได้
2. นักเรียนสามารถแสดงออกได้อย่างถูกต้อง และเป็นปฏิบัติจนเป็นปกตินิสัยถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้

3. แนวความคิด

ความกตัญญู หมายถึงการระลึกถึง และตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ซึ่งผู้มีพระคุณเหล่านั้นอาจจะไม่ใช่เพียงแค่พ่อแม่ อาจจะเป็นครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง จนกระทั่งผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ขั้นนำ

นำเข้าสู่กิจกรรมโดยครูสนทนากับโดยให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นถึงความหมายของคำว่า “กตัญญู” โดยครูสุ่มถามนักเรียนประมาณ 6 - 7 คน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันบอกความหมายของคำว่า “กตัญญู”

4.2 ขั้นกิจกรรม

1. ครูแจกบทกลอนเรื่อง จารึกพระคุณแม่ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทความดังกล่าว

2. ครูสุ่มเลือกนักเรียน พุดแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับบทความ

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 - 5 คน และแจกเรียงความเรื่อง “พ่อแม่ของฉัน” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปและตอบคำถามเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากบทความที่อ่าน

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่องการแสดงออกถึงความกตัญญู

6. ร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของการรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ตอบแทนบุญคุณ พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าความกตัญญูนั้นมีความสำคัญอย่างไร และนักเรียนใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่อย่างไร

4.3 ชั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมสรุปสาระสำคัญและแสดงความคิดเห็นจากบทความแต่อย่าเตือนนักเรียนเกี่ยวกับความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ

5. สื่อที่ใช้

- 5.1 ใบความรู้ เรื่อง ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
- 5.2 บทกลอน เรื่อง จารึกพระคุณแม่
- 5.3 เรียงความ เรื่อง พ่อแม่ของฉัน
- 5.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

6. ประเมินผล

6.1 การสังเกต

1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน

ใบความรู้

เรื่อง ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ความกตัญญู คือ การรู้สึกสำนึกในคุณ ด้วยแสดงความเคารพ นับถือ เชื้อฟัง และช่วยเหลือ ในกิจการงานต่างๆ การกระทำเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ และเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และหน้าที่การงาน ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี การที่เยาวชนไทยได้รับการปลูกฝัง คุณลักษณะที่ดีในเรื่องของความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณถือเป็นเรื่องที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคม การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอบรมและส่งเสริมพฤติกรรมของเยาวชนให้มี คุณลักษณะของการเป็นคนมีความกตัญญู ความตระหนักรู้ในคุณของบุคคล สัตว์ และสิ่งแวดล้อมที่มี ผลต่อตนเองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ลักษณะของพฤติกรรมความกตัญญู

ลักษณะของคนมีความกตัญญูตามหลักพระพุทธศาสนา มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. กตัญญูขั้นสามัญญ คือ กตัญญูอย่างสามัญญทั่วไป หมายถึง รู้อุปการะคุณที่บุคคลอื่นทำให้เรา ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดกตเวทิตี คือ การตอบแทนคุณ ซึ่งเด็กจะยอมรับว่าใครมีคุณก็ต่อเมื่อเขาทำอะไรให้กับ ตน เช่น ยอมรับว่าพ่อแม่มีพระคุณ เพราะได้เลี้ยงดูมา ยอมรับว่าครูมีพระคุณ เพราะได้อบรมสั่งสอน ยอมรับว่าญาติพี่น้องมีบุญคุณ

2. กตัญญูขั้นสัตบุรุษ เป็นความกตัญญูขั้นสูง หมายถึง การรู้จักคุณธรรมความดีที่มีอยู่ในตัว บุคคลอื่น ใครมีความดีก็รู้ว่าเขาเป็นคนดี ไม่ว่าจะทำอะไรให้เราหรือไม่ก็ตาม ไม่ยึดเอาตัวเองเป็น เครื่องวัดความดีของคนอื่น เป็นการตัดสินความดีด้วยความดี และรู้จนกระทั่งว่าธรรมทั้งหลายมีคุณค่า อย่างไร และพยายามถ่ายทอดคุณลักษณะที่ดีนั้นมาใส่ตัวเรา เพื่อจะได้ทำความดีเป็นแบบอย่างที่ดี เหมือนเขาส่วนการแสดงออกต่อผู้มีพระคุณมีลักษณะ ดังนี้

1. ประกาศคุณท่าน คือ การประกาศว่าผู้มีพระคุณของเราดีอย่างไรบ้าง เช่น ถ้าผู้มี พระคุณเป็นพ่อแม่ ทำโดยพูดถึงพ่อแม่ให้คนอื่นฟังได้ว่า ท่านดีกับเราอย่างไร กิจกรรมที่นิยมทำกัน มากคือ การทำบัตรอวยพรวันพ่อและวันแม่ แต่วิธีที่ดีที่สุดคือ ประกาศตนเองว่าเป็นลูกและได้รับการ อบรมมาจากพ่อแม่ ฉะนั้นความประพฤติดของเด็กจะเป็นตัวประกาศคุณพ่อแม่ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ ก็ตาม

2. ตอบแทนคุณท่าน คือ เมื่อรู้ว่าท่านมีคุณหรือมีอุปการะ ต้องตอบแทน เช่น ถ้าผู้มี พระคุณเป็นพ่อแม่ ลูกสามารถตอบแทนได้โดย เป็นเด็กดี ช่วยงานบ้านง่ายๆ ประพฤติตนเป็นลูกที่ดี

ความสำคัญของความกตัญญู

ความกตัญญูกตเวทิตีเป็นคุณธรรมที่สำคัญสำหรับมนุษยชาติ เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้มีความสัมพันธ์กันในสังคมมนุษย์ และเป็นบ่อเกิดแห่งความรับผิดชอบต่อความเป็นมนุษย์

และเป็นคุณธรรมเบื้องต้นของมนุษยธรรมทั้งหลาย เพราะเป็นเครื่องทำลายความเห็นแก่ตัวซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของความดี เป็นเหตุให้เกิดความสุขุม รอบคอบ ความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ จำแนกความสำคัญของความกตัญญูตเวทีได้ดังนี้

1. ความกตัญญูตเวทีเป็นวัฒนธรรมที่ดั่งงาม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้สอดแทรกความกตัญญูตเวทีไว้เกือบทุกเรื่อง เช่น การทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ตาย การบวชวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น

2. ความกตัญญูตเวทีทำให้สถาบันครอบครัว และสังคมมั่นคง ซึ่งนับว่าเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ทำให้มนุษย์รู้จักการกระทำหน้าที่อันเหมาะสมของตนเอง โดยเริ่มจากความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในสถาบันครอบครัว โดยบิดามารดาทำหน้าที่ในฐานะบุพการี และบุตรธิดาปฏิบัติหน้าที่ต่อบิดามารดาในฐานะผู้มีความกตัญญูตเวที อันจะขยายผลในระดับสังคมที่กว้างออกไป ความกตัญญูช่วยให้โลกอยู่รอดไม่มีปัญหา ปัญหาคนชราไม่มีคนเลี้ยง ปัญหาสงคราม ปัญหาความโหดร้ายทารุณ ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ ฯลฯ ก็จะหมดไป

3. ความกตัญญูตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี

ประโยชน์จากความกตัญญู

ความกตัญญูทำให้สถาบันครอบครัวและสังคมมั่นคง ซึ่งนับว่าเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ทำให้มนุษย์รู้จักการกระทำหน้าที่อันเหมาะสมของตนเอง โดยเริ่มจากมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในสถาบันครอบครัว โดยพ่อแม่ทำหน้าที่เป็นบุพการี และลูกปฏิบัติหน้าที่ต่อพ่อแม่ในฐานะผู้มีความกตัญญู ซึ่งจะขยายผลในระดับสังคมที่กว้างออกไป ความกตัญญูช่วยให้โลกอยู่รอดปลอดภัย ปัญหาสังคม การที่เด็กเป็นคนกตัญญูตเวที ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อตัวเด็กมีดังนี้

- ได้รับคำสรรเสริญจากสังคมส่วนรวม
- กระทำการใดๆที่ดีก็จะสำเร็จเนื่องจากได้รับการช่วยเหลือจากสังคม
- ได้รับการยกย่องจากสังคม
- เป็นคนที่สังคมต้องการและยอมรับ

ประโยชน์ของความ และโทษของการไม่มีความกตัญญูทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม บุคคลผู้มีความกตัญญูเป็นคนดี และรักษาความดีไว้ได้ เป็นผู้นำคบค้าสมาคม ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ความกตัญญูยังทำให้คนในสังคมช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยอยู่กันด้วยดี มีความร่มเย็นเป็นสุข ส่วนโทษของการไม่มีความกตัญญู ย่อมทำให้ตนเอง และสังคม มีแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อน ความเสียหายคนคบค้าสมาคมได้ยาก เมื่อเป็นเช่นนี้ ทั้งตนเอง และสังคม ย่อมจะได้รับโทษของการไม่มีความกตัญญู

บทกลอนจารึกพระคุณแม่

พระคุณแม่นั้นประมาธ ไม่สิ้นสุด
 เป็นเหมือนก้อนผอนละลายในสายชล
 และเอาเขาพระสุเมรุที่เด่นหล้า
 เอาท้องฟ้าเป็นกระดาชวาดคตี
 เขียนจนสิ้นดินฟ้ามหาสมุทร
 แต่ไม่สุดสิ้นบุญคุณมารดา
 เมื่อลูกใหญ่้วยด้วยควรศึกษา
 จะเสียทุนหนุนค่าวิชาไป
 ถึงไม่มีบางที่ก็กู้เขา
 สู้ตรากตรำทำการทำงานจริงจัง
 เมื่อลูกเสร็จจากการศึกษาวิชาเชี่ยวชาญ
 พอลูกหาทรัพย์ได้ใจท่านเบา

แม่สมมติเอาแผ่นดินสิ้นแห่งหน
 ใ้ทั่วหน แห่งสมุทรสุคนที
 เอาปากกาจุ่มหมึกบันทึกที่
 เขียนชี้ชมบุญคุณมารดา
 เขียนจนสุดพระสุเมรุที่เด่นหล้า
 จึงนับว่าใหญ่ยิ่งสิ่งทั้งปวง
 แม่ก็พาลูกรักไปฝากให้
 ถ้ามีให้ไม่ขัดเป็นสัตย์จริง
 จะหนักเบายอมลูกไปทุกสิ่ง
 แลกสิ่งทรัพย์ได้มาให้เรา
 แม่คนเดียวดีใจใครจะเท่า
 เพราะท่านเฝ้าปลูกหวังให้ดี

บทกลอนโดย ตะวันธรรม

เรียงความ เรื่อง “พ่อ แม่ ของฉัน”

“แม่” คำนี้อาจจะเป็นคำสั้นๆ ที่ไร้ความหมายสำหรับคนที่ไร้ความหมายสำหรับคนที่เห็นแม่ อยู่บ่อยครั้งจนเบื่อ โดยไม่ทราบถึงความรักที่แม่มอบให้ แต่สำหรับคนที่ไม่มีแม่หรือแม่เสียชีวิต จนเป็นปมด้อยของตนที่เฝ้ารอคอยให้แม่นั้นกลับมา และต้องการความรักของแม่ คำว่า “แม่” จึงมีความหมายสำหรับคนที่ไร้แม่

“แม่” คำนี้ เมื่อก่อนฉันคิดว่าเป็นคำที่ไร้ค่า เพราะคนที่มีแม่เหมือนไม่มีแม่ เมื่อเด็กนั้น แม่ทิ้งฉัน แม่ไม่เคยใส่ใจดูแลว่าฉันจะเป็นอย่างไร ฉันจึงเกลียดแม่มาก ตอนเด็กฉันต้องอาศัยอยู่กับป้า มาโดยตลอด แต่พอฉันโตขึ้น แม่กลับมาหาฉัน ฉันจึงคิดว่าแม่มาหาฉันเพื่อต้องการจะให้ฉันช่วยงาน แต่ที่จริงแล้วมันไม่ใช่ แม่กลับมาเพื่อแก้ไขเรื่องราวในอดีต แต่ฉันมีอคติต่อแม่ แม่ดูแล แต่ฉันไม่เคยสนใจแม่ ฉันไม่คิดที่จะรักแม่เลยสักนิด แกรมแม่มยังมีสามีใหม่อีก ฉันยิ่งเกลียดแม่และสามีใหม่ของแม่ แม่ให้เงินฉันไปโรงเรียนทุกวัน เพื่อเป็นการเลี้ยงดูฉัน แม่ซื้ออาหารให้ฉันกิน ในทุกวันพ่อใหม่และแม่ ของฉันจะไม่อยู่บ้านที่เช่าไว้ เพราะแม่จะต้องไปทำงานเย็นจึงจะกลับบางครั้งก็ 2 ทุ่ม ฉันเอาเงินมาโรงเรียนที่แม่ให้กินโดยสุรุ่ยสุร่าย เพราะคิดว่าแม่มีเงินมาก แต่มีเย็นวันหนึ่งซึ่งทำให้ฉันคิดได้ ฉันกลับไปบ้าน ยายใช้ไปเฝ้าบ้านให้แม่ เพราะยายเห็นว่าแม่ยังไม่กลับมาในวันนั้นฝนก็ตก ฉันเห็นแม่ ขับรถ ป้าก็ขับมาตามหลัง ตอนแม่ขับมาจอด ฉันเห็นแม่ร้องไห้ ตามลำตัวของแม่มีรอยแผลเกลื่อนไปหมด ฉันจึงถามแม่ว่า แม่โดนอะไรมา แม่บอกว่า แม่เอารถไปลี้ภัยถึงยาคูลท์ของแม่ที่จะนำไปขาย ตกกลางจากรถ ยาคูลท์ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก แม่จึงจำเป็นต้องซื้อยาคูลท์ทั้งหมดไว้ รวมเป็นเงินถึง 1,500 บาท มันอาจเป็นเงินจำนวนน้อยของคนอื่น แต่เมื่อเทียบกับเงินเดือนของแม่ฉัน ถือว่าเป็นเงินจำนวนมากทีเดียว ฉันรู้สึกสงสารแม่ว่าทำไมแม่ต้องเจอเรื่องแบบนี้ด้วย และฉันสังเกต หลายครั้ง ในบางมือแม่ยอมกินมาม่า และให้ฉันกินอาหารที่ดีกว่า ฉันก็รู้สึกสำนึกในบุญคุณของแม่ ต่อจากนั้น ฉันจึงใช้เงินอย่างประหยัด เพราะเงินทุกบาทหามาด้วยความยากลำบาก บาดแผลตามลำตัวของแม่ยังไม่หายดีนัก แต่แม่ต้องขับรถออกจากบ้านไปทำงาน ฉันถามแม่ว่าแม่ไม่ทำงานไม่ได้ หรือ แม่บอกว่า ถ้าแม่ไม่ไปทำงานเขาก็จะหักเงินเดือนแม่ และเราจะเอาเงินที่ไหนกิน ฉันรู้ว่าฐานะ ของบ้านฉันไม่ค่อยดีนัก ตอนเปิดเรียนแม่ฉันต้องกู้เงินเพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียน พ่อใหม่ก็ช่วยเหลือฉัน บ้าง ก่อนที่แม่จะออกไปทำงานฉันก็ไปโรงเรียน จึงไม่ได้ช่วยแม่แต่อย่างใด เพราะฉันต้องไปเรียน หนังสือ แม่บอกว่าถ้าฉันเรียนหนังสือเก่ง ฉันจะได้สบาย ไม่ลำบากเหมือนแม่ แต่ตอนเรียนฉันไม่มีสมาธิเลย เพราะมัวแต่คิดเรื่องของแม่ ว่าแม่ไปทำงาน แม่เป็นอย่างไร เพราะแม่ต้องขับรถตลอดทั้งวัน เสี่ยงกับการใช้รถใช้ถนนแตรก็รื้อน แต่แม่กลับไม่เคยได้พัก ความเกลียดชังที่ฉันมีต่อแม่เริ่มจางหายไป ความรักกลับเข้ามาแทรก อาจจะเป็นเพราะฉันเริ่มโตขึ้น เริ่มรู้อะไรเป็นอะไร ฉันนึกสงสารแม่ในทุกสิ้นเดือนยาคูลท์ของแม่ก็เหลือ แม่จึงจำใจต้องซื้อยาคูลท์ทั้งหมดไว้ ถ้าแม่ไม่ซื้อก็เคลียร์บัญชี

ไม่เสร็จเงินเดือนก็จะไม่ได้รับแถมยาคุลท์ ก็ใกล้หมดอายุเข้าทุกที ฉันจึงต้องช่วยแม่ นำยาคุลท์ไปให้คนแถวบ้านเขาก็ช่วยกันซื้อ ก็ยังดีที่ฉันได้ช่วยแม่บ้างในบางส่วน แต่สิ่งที่รู้คือฉันต้องตั้งใจเรียนหนังสือจะได้จบสูงๆ โตขึ้นมาฉันและแม่ พ่อ จะได้สบาย ส่วนพ่อใหม่ของฉันก็เล็ก เพราะคิดว่าท่านให้ความรัก และพร้อมที่จะดูแลแม่ของฉัน ถึงฉันมีแม่แล้ว ฉันก็ยังไม่มีลืมพระคุณของป้าที่เลี้ยงดูฉันแต่เล็ก บางครั้งแม่และป้ามักดุด่าว่ากล่าวฉัน ฉันรู้สึกไม่พอใจนัก แต่รู้ว่าแม่กับป้าดำฉัน เพราะรักฉัน ถึงแม่แม่จะไม่ได้ดูแลเลี้ยงดูเราแต่เล็ก แต่ท่านก็ให้กำเนิดเรา ถ้าไม่มีแม่ก็ไม่มีเราในทุกวันนี้ แม่และพ่อเป็นผู้มีพระคุณต่อเรามาก แม่ต้องทนอุ้มท้องเราตั้ง 9 เดือน และกว่าเราจะคลอดออกมาเป็นคน แม่เจ็บปวดมากแค่นั้นและตอนอุ้มท้องท่านก็ต้องลำบาก นอนก็ไม่สบาย ยิ่งใกล้จะถึงวันที่แม่คลอดแล้ว บุญคุณของพ่อและแม่สุดจะหาสิ่งมาเปรียบ และไม่สามารถระบุได้ด้วยกระดาษสักกี่ร้อยแผ่นก็ไม่สามารถเขียนพระคุณของพ่อแม่หมด แต่ถ้าเราอยากจะรู้เราก็เห็นอยู่ทุกวัน ปากอย่าบอกแต่รักท่าน พฤติกรรมที่แสดงออกก็ต้องรักท่านด้วย และอย่ารักท่านเฉพาะวันแม่ วันพ่อหรือวันพิเศษ แต่เราต้องรักท่านทุกวัน ความรักที่ท่านมีให้แก่เราอาจจะไม่สามารถเขียนบรรยายได้ แต่ฉันได้คิดว่าความรัก ความที่แม่มอบให้ ลูกทุกคนรู้ดีอยู่เต็มอก การที่เราจะตอบแทนพระคุณ มีควรรอเวลา เพราะมันอาจจะสายเกินไป

โดยเด็กหญิงอาทิตยา กาละพวง ชั้น ป.6
โรงเรียนบ้านพระบาท จังหวัดลำปาง

กิจกรรมที่ 2

กตัญญูรู้คุณและนบনอบ

1. ชื่อกิจกรรม กตัญญูรู้คุณและนบনอบ

2. วัตถุประสงค์

1. นักเรียนรู้ เข้าใจ และอธิบายความหมายของความกตัญญูทเวท
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความกตัญญูทเวทที่รู้คุณต่อสถาบันโรงเรียน

3. แนวความคิด

ความกตัญญู หมายถึงการระลึกถึงและตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ซึ่งผู้มีพระคุณเหล่านั้นอาจจะไม่ใช่เพียงแค่พ่อแม่ อาจจะเป็นครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้อง จนกระทั่งผู้ที่ให้ความช่วยเหลือเราในด้านต่างๆ

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ขั้นนำ

นำเข้าสู่กิจกรรมโดยครูสนทนากับโดยให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นถึงความหมายของคำว่า “กตัญญู” โดยครูสุ่มถามนักเรียนประมาณ 6 - 7 คน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันบอกความหมายของคำว่า “กตัญญู” และให้นักเรียนร้องเพลง “หนูอยากเป็นเด็กดี”

4.2 ขั้นกิจกรรม

1. ครูเล่านิทานให้นักเรียนฟังเรื่องนกแขกเต้า
2. ครูครูถามนักเรียน และให้นักเรียนช่วยกันตอบ
 - นักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากนิทานเรื่องนี้
 - ถ้านักเรียนเป็นนกแขกเต้า นักเรียนจะทำเหมือนนกแขกเต้าหรือไม่ เพราะอะไร
3. ครูครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของคำว่า ความกตัญญูทเวท และให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
4. ครูสุ่มนักเรียนตอบคำถามในหัวข้อดังนี้
 - เพราะอะไรนักเรียนจึงมาเรียนที่โรงเรียนนี้
 - นักเรียนรู้สึกประทับใจอะไรบ้างกับโรงเรียนที่นักเรียนอยู่
 - นักเรียนรู้สึกไม่ประทับใจอะไรบ้างกับโรงเรียนที่นักเรียนอยู่

- นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความกตัญญูทเวทู้คุณต่อสถาบัน
โรงเรียน

5. ครูสุ่มนักเรียนตอบคำถามในหัวข้อดังนี้

- เพราะอะไรนักเรียนจึงมาเรียนที่โรงเรียนนี้
- นักเรียนรู้สึกประทับใจอะไรบ้างกับโรงเรียนที่นักเรียนอยู่
- นักเรียนรู้สึกไม่ประทับใจอะไรบ้างกับโรงเรียนที่นักเรียนอยู่
- นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความกตัญญูทเวทู้คุณต่อสถาบัน

โรงเรียน

6. ครูเปิดประเด็นเพื่อให้นักเรียนช่วยกันคิดวิเคราะห์ และเปิดอภิปรายในหัวข้อ

“นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อให้เป็นผู้มีความกตัญญูทเวทู้คุณต่อสถานศึกษา”

7. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่องการแสดงออกถึงความกตัญญู

8. ร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของการรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ตอบแทนบุญคุณ พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าความกตัญญูนั้นมีความสำคัญอย่างไร และนักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่อย่างไร

4.3 ชั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความกตัญญูทเวทู้คุณต่อสถาบันโรงเรียน

5. สื่อที่ใช้

5.1 นิทาน เรื่อง นกแขกเต้า

5.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง ความกตัญญูต่อสถานศึกษา

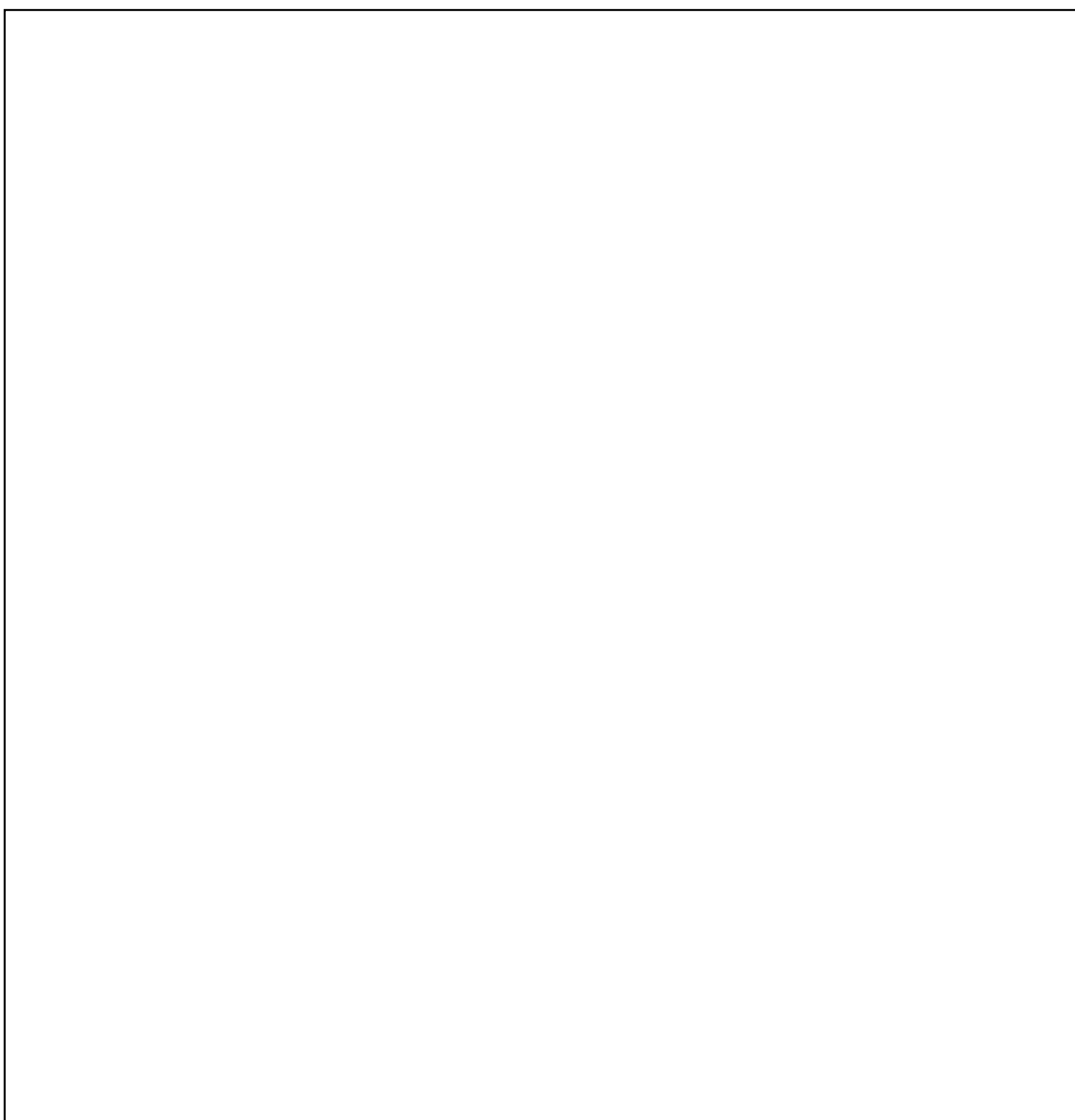
6. ประเมินผล

6.1 การสังเกต

1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน

ใบงานที่ 1
เรื่อง ความกตัญญูต่อสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพโรงเรียนของฉันทัน และเขียนการตอบแทนพระคุณสถานศึกษา

การตอบแทนพระคุณสถานศึกษา

1.
2.
3.
4.
5.

นิทาน เรื่องนกแขกเต้า

เรื่องมีอยู่ว่าที่นาข้าวของชาวนา มีนกแขกเต้าฝูงหนึ่งไปจิกกินข้าวในนาเป็นประจำ ชาวนาก็ไม่หวงเพราะถึงนกจะกินอย่างไรก็ไม่หมด แต่สังเกตเห็นว่าเจ้านกเจ้าฝูงมันจะคาบรวงข้าว 3 รวงกลับไปทุกวัน ชาวนารู้สึกโกรธ เพราะให้กินฟรีที่นิงแล้วยังจะหิ้วปีนโตกลับบ้านอีก

วันหนึ่งชาวนาจึงดักจับนกแขกเต้าเจ้าฝูงตัวนั้นได้ และพูดต่าหน้าว่า **“เราให้เจ้ากับพวกมาจิกกินข้าวในนาเราได้ ทำไมเจ้าจึงไม่รู้จักพอ ยังคาบรวงข้าวไปอีกวันละ 3 รวง ข้าว่าเจ้านี้ใช้ไม่ได้”**

นกแขกเต้าตอบว่า

ท่านเจ้าชา...ข้าพเจ้าขอบคุณและสำนึกในบุญคุณของท่านเสมอ แต่ข้าพเจ้าก็มีเหตุผลในการกระทำ ข้าพเจ้าเอาข้าวไป 3 รวงทุกวันก็เพราะ รวงที่ 1 ข้าพเจ้าเอาไปใช้หนี้ รวงที่ 2 ข้าพเจ้าเอาไปทำทุน รวงที่ 3 ข้าพเจ้าเอาไปฝังดินแล้ว

อธิบายขยายความต่อ

รวงที่ 1 ข้าพเจ้าเอาไปให้บิดามารดา ข้าพเจ้าที่แก่แล้วบินมาหากินไกลๆไม่ไหว เป็นการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ของข้าพเจ้าที่เคยหาอาหารให้ข้าพเจ้ากิน

รวงที่ 2 ข้าพเจ้าเอาไปให้ลูกเล็กๆ ของข้าพเจ้าที่ยังไม่สามารถบินมาหากินเองได้ แล้วข้าพเจ้าหวังว่า เมื่อข้าพเจ้าตัวลง ลูกๆ ของข้าพเจ้าจะหาอาหารมาให้ข้าพเจ้ากิน

และรวงที่ 3 ข้าพเจ้าเอาไปให้บรรดานกพิการและแก่ชราที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ซึ่งพวกนี้แม้ข้าพเจ้าจะเอาไปให้เขา เขาก็ไม่สามารถตอบแทนบุญคุณข้าพเจ้าได้ เหมือนกับข้าพเจ้าเอาไปฝังดินมันไม่มีประโยชน์สำหรับข้าพเจ้า แต่มันเป็นประโยชน์สำหรับผู้อื่น

ชาวนาได้ฟังแล้วกล่าวขอโทษนกแขกเต้าที่เข้าใจผิด และเอ่ยอนุญาตให้นกแขกเต้าพาพวกมาจิกกินข้าวในนาได้ตามสบาย

เพลงหนอยากเป็นเด็กดี

คำร้อง - ทำนอง วิโรจน์ พูลสุข

หนอยากเป็นเด็กดี...ช่วยบอกหนูที่จะทำอะไร
 เชื้อฟังก่อแม่ไซ้ไหม...ครูสอนอะไรก็ให้ทำตาม
 อายครูไม่รู้วิชา...สงสัยขึ้นมาให้รีบซักถาม
 บันทึกรวบรวมใจจดจำ...ฟังคิดตามแล้วก็นำมาเขียน
 เด็กดีกล้าคิดกล้าทำ...พูดจาทุกคำตามที่รำเรียน
 อุตสาหะขยันหมั่นเพียร...สมเป็นนักเรียนมารยาทงดงาม
 เด็กดีมีธรรมะเด่น...สมเป็นเด็กดีมีคุณธรรม
 เก่งกล้าฉลาดเลิศล้ำ...คิดพูดทำแต่คุณความดี
 เก่งกล้าฉลาดเลิศล้ำ...คิดพูดทำแต่คุณความดีๆ

เด็กดีเป็นผู้มีกตัญญูรู้บุญคุณ มีกิริยาวาจาสุภาพ อ่อนน้อม
 เคารพเชื้อฟังก่อแม่ พระภิกษุผู้ปฏิบัติดี ครูอาจารย์

กิจกรรมที่ 3

การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6

1. ชื่อกิจกรรม การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6

2. วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายของการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6 ได้
2. อธิบายหน้าที่บทบาทของลูกที่ดีพึงปฏิบัติต่อบิดามารดาตามหลักทศ 6 ได้
3. วิเคราะห์หลักการปฏิบัติตนการเป็นลูกที่ดีของบิดามารดาตามหลักทศ 6 ได้
4. ตระหนักและเห็นคุณค่าหลักการปฏิบัติตนการเป็นลูกที่ดีของบิดามารดาตามหลักทศ 6 และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

3. แนวความคิด

ความกตัญญู หมายถึงการระลึกถึงและตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ซึ่งผู้มีพระคุณเหล่านั้นอาจจะไม่ใช่เพียงแค่มารดาบิดา อาจจะเป็นครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้อง จนกระทั่งผู้ที่ให้ความช่วยเหลือเราในด้านต่างๆ

4. ขั้นตอนกิจกรรม

4.1 ขั้นนำ

นำเข้าสู่กิจกรรมโดยครูสนทนากับโดยตั้งประเด็น “พ่อแม่มีบุญคุณล้นฟ้าหาอะไรเปรียบเสมือนไม่ได้” แล้วครูให้นักเรียนดูคลิป You tube โฆษณาไทยประกันชีวิต ตอน Silence of Love โฆษณาไทยประกันชีวิต พ่อเป็นไข้

4.2 ขั้นกิจกรรม

1. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดการเลือกปัญหา ดังนี้
 - นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับ Silence of Love โฆษณาไทยประกันชีวิต พ่อเป็นไข้
 - การเอาพ่อที่เป็นไข้มารับปมด้อยของตัวเองถูกต้องหรือไม่
 - ความรักของพ่อแม่มีบุญคุณล้นฟ้าหาที่เปรียบไม่ได้
 - การแก้ปมด้อยของตนเองเอาพ่อที่เป็นไข้มารับปมด้อยถูกต้องหรือไม่
 - เขาแก้ปัญหาและหาทางออกถูกวิธีหรือไม่
 - เขาได้ทำหน้าที่ลูกที่ดีต่อพ่ออย่างไร

2. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดการเลือกปัญหาต่อ ดังนี้
 - ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร
 - การแก้ปัญหาของนักเรียนหญิงคนนี้ถูกต้องหรือไม่อย่างไร
 - การแก้ปัญหาของนักเรียนหญิงในบุคคลใดได้รับความเจ็บปวดมากที่สุด
 - การเป็นลูกที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร
3. ครูถามนักเรียนตามประเด็นคำถามให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และวิเคราะห์ ดังนี้
 - ลูกที่ขาดการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจากบิดามารดา จะมีลักษณะอย่างไร และสามารถป้องกันมิให้เด็กมีพฤติกรรมเหล่านั้นได้อย่างไร
 - ลูกต้องตอบแทนพระคุณของพ่อแม่ด้วยการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6 ได้อย่างไร
 - ลูกควรรังเกียจพ่อแม่ตนเองเป็นคนจน คนพิการ หูหนวก ตาบอด เป็นใบ้ หรือไม่ และควรปฏิบัติตนต่อพ่อแม่อย่างไร
 - คุณค่าและข้อคิดคติเตือนใจจากนักเรียนได้ปฏิบัติตนต่อพ่อแม่ คืออะไรอย่างไร ให้ยกตัวอย่างประกอบ
 - ลูกที่ดีตามความคิดของนักเรียนเป็นอย่างไร และควรปฏิบัติตนต่อพ่อแม่อย่างไร
 - ในความคิดของนักเรียนในความเป็นพ่อแม่ของลูกๆ ควรจะมีลักษณะอย่างไร
4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่มๆ ละ 5 - 7 คน โดยความสมัครใจของนักเรียนเอง
5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าควรใช้วิธีการใดจึงจะเหมาะสมกับการหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามที่ต้องการทราบ เพราะเหตุใด
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงาน เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องไปค้นคว้าหาบทความที่เกี่ยวกับการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6 ตามประเด็นที่กลุ่มของตนเองสนใจมากที่สุด 1 บทความ พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ตามประเด็นต่อไปนี้
 - ลักษณะลูกที่ดี ต้องปฏิบัติตนต่อพ่อแม่อย่างไร
 - การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ มีผลต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างไร
 - ข้อคิดที่ได้จากเรื่องดังกล่าวที่สามารถนำมาเป็นบทเรียนต่อการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6 ในปัจจุบันได้อย่างไร
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียนทุกกลุ่ม
9. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการนำเสนอผลการค้นคว้าข้อมูลของแต่ละกลุ่ม

4.3 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่สงสัย หรือยังไม่ชัดเจนเพิ่มเติม
2. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนทุกกลุ่มที่ตั้งใจทำงาน

5. สื่อที่ใช้

- 5.1 ใบความรู้ เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6
- 5.2 ใบงานที่ 1 เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6
- 5.3 ใบงานที่ 2 เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6
- 5.4 You Tube โฆษณาไทยประกันชีวิต ตอน Silence of Love โฆษณาไทยประกันชีวิต พ่อเป็นใบ้

6. ประเมินผล

- 6.1 การสังเกต
 1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามของนักเรียน
 2. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน

ใบความรู้

เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6

ความหมายของทศ 6

การอยู่ร่วมกันในสังคม ทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานภาพและบทบาทหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยเริ่มได้ตั้งแต่สังคมในระดับเล็กที่สุด คือครอบครัว ผู้ที่อยู่ในฐานะพ่อ แม่ และลูก ต่างมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติต่อกัน พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ในทศ 6

ทศ 6 หมายถึง บุคคลประเภทต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางสังคม มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงปฏิบัติต่อกันคจทศที่อยู่รอบตัว ประกอบด้วย

1. ทศเบื้องหน้า (ปรัถิมทศ) ได้แก่ บิดามารดา
2. ทศเบื้องขวา (ทักษิณทศ) ได้แก่ ครูอาจารย์
3. ทศเบื้องหลัง (ปัจฉิมทศ) ได้แก่ บุตร ภรรยา
4. ทศเบื้องซ้าย (อุตตรทศ) ได้แก่ มิตรสหาย
5. ทศเบื้องล่าง (เหมฐฐิมทศ) ได้แก่ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและลูกจ้าง
6. ทศเบื้องบน (อุปริมทศ) ได้แก่ พระภิกษุ

การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6

ในฐานะการเป็นลูก ควรปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา เนื่องจากบิดามารดานั้นเปรียบเสมือนเป็นทศเบื้องหน้า ตามหลักแห่งทศ 6 บิดามารดาเป็นผู้มีพระคุณต่อบุตร เพราะบิดามารดาที่ดีจะมีหน้าที่ในการอนุเคราะห์บุตรธิดา ดังนี้

1. ห้ามปรามจากความชั่ว
2. ให้ตั้งอยู่ในความดี
3. ให้ศึกษาศิลปวิทยา
4. หาคู่ครองที่สมควรให้
5. มอบทรัพย์สมบัติให้ในโอกาสอันสมควร

ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ ตามที่พระพุทธองค์ทรงกำหนดไว้ในทศเบื้องต้นนั้นผลเสียที่จะเกิดขึ้น คือ บุตรทั้งหลายจะประพฤติกกรรมกิเลส 4 อยู่เป็นนิจ คือมีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสมตั้งแต่ยังเล็ก และแสดงพฤติกรรมออกมาให้เห็นได้อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. เป็นมิจฉาทิฎฐิ คือ เริ่มต้นตั้งแต่เป็นเด็กหวงของ ไม่คิดแบ่งปันสิ่งใดๆ แม้กับพี่น้อง ไม่สามารถแยกแยะว่าเรื่องใด ดี-ชั่ว ผิด-ถูก ไม่รู้เรื่องบุญ-บาป ไม่เกรงใจแม่พ่อแม่ ไม่กลัวบาป

ไม่อดทนต่อคำตักเตือน ไม่สนใจการเรียน ในที่สุดก็ปฏิเสธความดีทุกชนิดที่เด็กพึงมี พึ่งเป็น หมดความน่ารัก น่าสงสาร ตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก

2. แสดงวจีทุจริต เพราะเหตุที่เป็นมิจฉาปฏิญญา จึงกล่าววจีทุจริตได้ทุกชนิด นับตั้งแต่พูดเท็จ พูดหยาบคาย พูดส่อเสียด พูดให้ร้ายป้ายสี ทั้งนี้เพื่อแก้ตัวให้พ้นผิด หรือเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตัว ครอบครองใจที่มีบุตรชอบแสดงวจีทุจริต ครอบครองนั้นจะมีแต่การทะเลาะวิวาทกันอยู่เป็นนิจ

3. ทำผิดศีลเป็นนิจ เพราะเหตุที่เป็นมิจฉาปฏิญญา บุตรจึงไม่รู้ว่า ศีลคือต้นทุนแห่งความเป็นมนุษย์เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขทั้งของตนเอง และผู้อื่น เพราะเหตุที่ชอบเอาแต่ใจตน เด็กประเภทนี้ จึงทำผิดศีลอยู่เป็นนิจ

บุตรหรือเด็กๆ ที่มีความคิดเป็นมิจฉาปฏิญญา และแสดงพฤติกรรมชั่วทางกาย วาจา อยู่เป็นนิจ เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็กลายเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่ไม่ดี

ดังนั้น พ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญ มีหน้าที่ ความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ในการอนุเคราะห์บุตร เพื่อให้เติบโต และเป็นคนดีของสังคม ผู้เป็นลูกพึงปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6 ได้ดังนี้

1. ท่านเลี้ยงดูเรามาแล้วดูแลท่านตอบแทน
2. ช่วยทำกิจของท่าน
3. ดำรงวงศ์สกุล
4. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาท
5. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ท่าน

การตระหนักถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดามารดาหลีกเลี่ยงการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6 ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมมีความเข้มแข็งก็จะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

ใบงานที่ 1

เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถาม

กรณีตัวอย่าง “ครอบครัวลำไย”

ครอบครัวของลำไยเป็นครอบครัวที่ยากจน พ่อมีอาชีพเก็บของเก่า ส่วนแม่มีอาชีพขายผัก ทั้งพ่อและแม่ขยันขันแข็ง วันเสาร์อาทิตย์ลำไยว่างก็ไปช่วยพ่อเก็บของเก่าที่ตลาด และช่วยแม่ขายผัก พ่อแม่ของลำไยพยายามเก็บเงินและหาเงินมาจุนเจือ จึงทำให้ลำไยต้องช่วยพ่อแม่ประหยัดไปโรงเรียน ก็ห่อข้าวไปกินเอง และช่วยแม่ค้าที่โรงเรียนเก็บถ้วยจานล้างเพื่อเก็บเงินไว้เป็นทุนการศึกษา ลำไยเป็นนักเรียนเรียนดีความฝันของเธอต้องเรียนจบปริญญาตรีหรืออยากเป็นครู พ่อแม่ของลำไยให้การสนับสนุนลูก และพยายามเก็บให้ได้มากเพื่อเป็นทุนการศึกษา ในที่สุดความฝัน ของลำไยเป็นความจริงได้ไปสอบชิงทุนเรียนดี และเธอก็ทำ ได้รับทุนให้เรียนจนจบปริญญาตรี เมื่อเรียนจบได้เป็นครู และเลี้ยงดูพ่อแม่ให้มีความสุข

1. นักเรียนคิดว่าครอบครัวของลำไยนำหลักทศ 6 เบื้องต้น มาปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

2. ผลของการปฏิบัติตามหลักทศ 6 เบื้องต้น เป็นอย่างไร

.....

.....

3. หากครอบครัวของลำไยไม่ปฏิบัติตามหลักทศ 6 เบื้องต้น นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น

.....

.....

4. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับครอบครัวของลำไย

.....

.....

5. นักเรียนอยากให้ครอบครัวของนักเรียนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลรอบตัวและเสนอปฏิบัติตนตามหลักทศ 6

ได้แก่ วิธีปฏิบัติ	ได้แก่ วิธีปฏิบัติ	ได้แก่ วิธีปฏิบัติ
ทศเบื้องต้นหน้า	ทศเบื้องต้นขวา	ทศเบื้องต้นหลัง
ทศ 6		
ทศเบื้องต้นบน	ทศเบื้องต้นล่าง	ทศเบื้องต้นซ้าย
ได้แก่ วิธีปฏิบัติ	ได้แก่ วิธีปฏิบัติ	ได้แก่ วิธีปฏิบัติ